

Gezonde darmen zijn hét sleutelwoord voor een goede start van de biggen in het kraamhok en na spenen. “Dat lukt met dagelijks vers gefermenteerd voer. De biggen wennen dan probleemloos aan het verteren van vast voer en de slechte bacteriën in de darmen krijgen veel minder kans”, aldus Robin van den Berk en Rob van de Veerdonk van De Heus voeders.

Na jarenlange praktijkervaring heeft De Heus voeders in 2017 octrooi aangevraagd en gekregen op het CombiFerm principe voor de fermentatie. “Vervolgens zijn we doorgegaan met het onderzoek naar de mogelijkheden van fermentatie voor de biggen”, zegt Robin van den Berk, brijvoer nutritionist bij De Heus. “Juist bij de biggen is er veel te winnen als je met gefermenteerd voer de darmgezondheid goed kunt houden. Bij de biggen in het kraamhok moet het verteren van voer nog op gang komen. En na het spenen is er altijd een kritische fase waar de darmgezondheid onder druk staat. Met gefermenteerd voer kun je hier de helpende hand bieden.”

Geen missers

Wel is het dan essentieel dat het fermentatieproces echt iedere dag goed verloopt. Missers zijn geen optie. “We hebben daarom een kleine fermentatie-installatie ontwikkeld en zijn in ons laboratorium uit-

“JUIST BIJ DE BIGGEN IS ER VEEL TE WINNEN ALS JE MET GEFERMENTEERD VOER DE DARMGEZONDHEID GOED KUNT HOUDEN”

Gefermenteerd voer in kraamhok en na spenen verbetert darmgezondheid biggen

Probleemloze start

gebreed gaan testen met fermenteren”, zegt Van den Berk. “Net zo lang tot we wisten hoe lang je het beste kunt fermenteren, wat de beste samenstelling is van de geschoonde granen en wat de juiste dosering is van de melkzuurbacteriën in het startmengsel.” De geschoonde granen (OptiBig) uit de gespecialiseerde biggenvoerfabriek in Andel zijn essentieel voor het gebruik van fermentatie voor de jonge biggen. De reiniging

in deze fabriek gaat veel verder dan het verwijderen van steentjes of ander vreemd materiaal. De meertraps intensieve reiniging haalt alle te lichte korrels, alle kaf en andere verontreinigingen weg. Het risico dat er daardoor nog schimmels of mycotoxines in de granen zitten, is daarmee heel erg klein. En dat betekent dat er in het gefermenteerde voer ook geen ongewenste stoffen kunnen zitten.

14 uur fermenteren

“Door het gebruik van de geschoonde granen en het Optistart-mengsel met melkzuurbacteriën is zeker dat het fermentatieproces naar wens verloopt”, stelt nutritionist Rob van de Veerdonk. “Tijdens de fermentatie groeien alleen de melkzuurbacteriën en vormt zich alleen melkzuur en niet of nauwelijks azijnzuur. Te veel azijnzuur wil je niet omdat dit een nadeel is voor

de smakelijkheid. De jonge biggen zullen het ferment dan niet eten.” Uit de testen in het laboratorium bleek 14 uur fermenteren het beste resultaat te geven. Dan is het aantal melkzuurbacteriën en de hoeveelheid melkzuur optimaal voor de jonge biggen. Langer fermenteren zou de zuurgraad verder verlagen. Voor de jonge biggen is dat minder gewenst.

Praktisch

De kleine fermentatie-installatie werkt optimaal vanaf zo’n 30 kilo voer. Daarmee kan vrijwel ieder zeugenbedrijf er van profiteren. De zeugenhouder hoeft maar één fermentatie-installatie aan te schaffen omdat het fermenteren na 14 uur klaar is. “Het fermenteren start dan ’s avonds om 17.00 uur”, zegt Van den Berk. “Om 7.00 uur in de ochtend is het proces afgerond. Je voegt het aanvullende voer toe en de eerste voergift voor de biggen in het kraamhok en de gespeende biggen kan starten. Om 16.00 uur voer je voor de laatste keer, zodat je om 17.00 uur weer kunt starten met een nieuw fermentatieproces.” Hoe vaak je voert, is volgens Van de Veerdonk afhankelijk van wat er in de praktijk op het bedrijf mogelijk is. “Voer in ieder geval twee keer daags vers ferment. Als het praktisch haalbaar is, zal drie keer of vaker voeren de opname verder verhogen. Iedere keer dat de biggen je zien aankomen met het voer, zullen ze wat eten. Het voeren kan met de hand of via een van de brijvoerinstallaties die er zijn voor biggen in het kraamhok. Het is overigens geen probleem om het gefermenteerde voer langer te bewaren. Er zijn ook bedrijven die één keer in de twee dagen ferment aanmaken.”

Het gefermenteerde biggenvoer is al vanaf dag vier aan de biggen in het kraamhok te voeren. “Maar als een zeugenhouder nu goede ervaringen heeft met het starten met melk of een ander product, kan hij daar gewoon mee doorgaan”, zegt Van den Berk. “Wel is ons advies uiterlijk de laatste week voor spenen te starten met het gefermenteerde voer”, vult Van de Veerdonk aan. “Dat is ook de week waarin de voeropname het hoogste is en daarmee is het effect het grootste. Het is overigens geen doel op zich om een heel hoge voeropname voor spenen te halen. Met 40 tot 50 gram per dag bereik je al het gewenste effect van een goede darmgezondheid en wennen de biggen goed aan vast voer.”

Robin van den Berk (links) en Rob van de Veerdonk

Pluspunten fermenteren voer voor big

- 1 Bij het fermenteren worden met name de koolhydraten in het voer al voorverteerd. Dat wil zeggen: afgebroken in kleinere onderdelen, zodat ze gemakkelijker verder afbreekbaar en opneembaar zijn voor de biggen.
- 2 Bij een goed fermentatieproces ontstaat veel melkzuur. De verteringsenzymen – waarvan de biggen er nog niet zoveel hebben – werken daardoor beter, waardoor de biggen meer voedingsstoffen binnen krijgen.
- 3 De grote hoeveelheden melkzuurbacteriën en melkzuur verdrijven de slechte bacteriën en zorgen voor een gezonde samenstelling van de micro-organismen in het maag-darmkanaal.

Geen speedip

Door het gefermenteerde voer ook na het spenen te voeren, vreten de biggen prima door. Een speedip kennen ze nauwelijks meer. Van den Berk: “Ga in ieder geval nog vijf dagen door met het gefermenteerde voer. Bij een droogvoersysteem geef je het naast het droogvoer. Krijgen de biggen brij, dan vervang je het brijvoer door ferment. Na vijf dagen bouw je het gefermenteerde voer geleidelijk af.” In de praktijk blijkt dat zonder problemen te gaan.

“Het gefermenteerde voer is een belangrijk onderdeel van de totaalaanpak van een goede biggenopfok”, stelt Van den Berk. “De biggen groeien na spenen veel beter door, de koppels blijven uniformer en de gemiddelde groei kan omhoog. Er zullen veel minder problemen zijn met ziektekiemen – zoals Streptokokken – waardoor je het antibiotica-gebruik verder kunt verlagen.”